

		خبر			

رئیس پیشین سیا:

راه‌حل بن‌بست برجام، اعتمادسازی و گام‌های متقابل است

● **ایسنا:** رئیس پیشین سازمان مرکزی اطلاعات آمریکا در یادداشتی درباره وضعیت کنونی پیرامون برنامه جامع اقدام مشترک و تأثیر آن بر تحولات جهان تأکید کرد که دولت بایدن باید توافق هسته‌ای را احیا کند. جان برنان، در یادداشت خود در روزنامه شیکاگو تریبون با اشاره به چندین سال تلاش و مذاکره برای رسیدن به توافقی هسته‌ای با ایران در جولای ۲۰۱۵ نوشت: «اما متأسفانه با وجود اهمیت این دستاورد دیپلماتیک، منتقدان برجام همچنان از هر دو حزب دموکرات و جمهوری‌خواه در کنگره آمریکا وجود داشتند و به درستی ابزار نگرانی می‌کردند که این توافق با توجه به منافع مالی که ایران از آن بهره‌مند می‌شود، به اندازه کافی جامع نیست». وی ادامه داد: «همچنین افرادی در کنگره تأکید می‌کردند که «بدون شک ایران توافق را نقض خواهد کرد» اما از قضا و به شکلی کاملاً غافلگیر، این ایالات متحده بود که توافق را نقض کرد، نه ایران. ترامپ که هر چیزی را که دارای اثر انگشت اوایما بود نیز سؤال می‌برد، هرگز برای درک مفاد توافق و استفاده از فرصت ایجادشده به واسطه آن، زمان صرف نکرد. ترامپ درست همانند اشتباهات دیگر خود در سایر جبهه‌ها، نتوانست هنر توافق برجام را درک و از آن استفاده کند». برنان که

در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷ رئیس سیا بوده است، همچنین به رویکرد اعلامی دولت جوو بایدن برای بازگشت به برجام اشاره کرد و نوشت: «دولت بایدن می‌گوید که قصد احیای توافق هسته‌ای را دارد اما باید در نظر داشت که ایران پس از خروج آمریکا از برجام، اجرائی تعهدات هسته‌ای خود را به صورت گام‌به‌گام کاهش داده و اگر با همین سرعت به توسعه فعالیت‌های هسته‌ای خود ادامه دهد، در عرض چند ماه به مواد هسته‌ای شکافتنیزیر مورد نیاز برای تولید بمب اتم دست پیدا می‌کند.» وی افزود: «اما اکنون بن‌بست دیپلماتیک «تو اول شروع کن» وجود دارد؛ به این صورت که ایران اصرار دارد ابتدا تحریم‌ها به طور کامل برداشته شود، در حالی که ایالات متحده تأکید دارد که این کار را تنها در صورت بازگشت کامل تهران به تعهدات انجام می‌دهد. این انعقدن است که در بالاترین سطح اخلاقی به تعهداتش عمل کرده و این آمریکا بوده است که تعهدات خود را زیر پا گذاشته و یک قطع‌نامه شورای امنیت سازمان ملل را نقض کرده است. در عین حال، دولت بایدن فکر می‌کند که احقانه است اگر اجازه دهد تهران از مزایای اقتصادی برجام بهره‌مند شود، در حالی که همچنین به فعالیت‌های هسته‌ای منح‌شده در برجام ادامه می‌دهد.» این مقام پیشین آمریکایی در ادامه این یادداشت به ارائه راه‌حل برای برورن‌رفت از این بن‌بست پرداخت و تنها چاره آن را برداشتن گام‌های متقابل از سوی ایران و آمریکا برای اعتمادسازی و نشان‌دادن حسن نیت از سوی هریک از طرفین دانست. جان برنان خاطرنشان کرد: «علاوه بر همه اینها، کشورهایی همچون چین وجود دارند که در حال بهره‌بردن از فرصت ایجادشده هستند.» وی در پایان نوشت: «بایدن برخی از بتاجریه‌ترین و شایسته‌ترین متخصصان آمریکایی را در اطراف خود جمع کرده است. آنها اگر چه نسبت به محدودیت‌های توانایی کشورشان در شکل‌دهی به روند رویدادها در جهان آگاه‌اند اما می‌دانند که اگر ایالات متحده مصمم به انجام این کار باشد، تأثیر زیادی در آن خواهد داشت. به خاطر صلح و ثبات در خاورمیانه، منافع امنیت ملی ایالات متحده در سراسر جهان و فرصتی برای کشف راه‌های معکوس‌کردن روند چهار دهه روابط میان تهران و واشنگتن، همه ما باید مشتاقانه امیدوار باشیم که تیم بایدن تمام تلاش خود را می‌کند تا برجام را به زندگی برگرداند.»

دیدار ظریف با همتای ازبکستانی

● **ایرنا:** وزیر امور خارجه ایران که به ازبکستان سفر کرده است، پس از دیدار و گفت‌وگو با همتای ازبکستانی خود گفت: «ما در زمینه روابط اقتصادی، سیاسی فرهنگی و تقویت گسترش روابط بین ایران و ازبکستان و همین‌طور درباره همکاری‌های منطقه‌ای به ویژه در رابطه با صلح افغانستان گفت‌وگو کردیم.» محمّدجواد ظریف، بعد از گفت‌وگو با عبدالعزیز کاملاف ضمن ابراز امیدواری به گسترش همکاری‌های دو کشور گفت: «جمهوری اسلامی ایران می‌تواند راه تازنیت ازبکستان به بازارهای جهانی و آب‌های آزاد را فراهم کند.» وزیر امور خارجه دیروز دوشنبه برای دیدار و گفت‌وگو با مقامات کشورهای ازبکستان، قرقریزستان، قزاقستان و ترکمنستان راهی آسیای میانه شده است.

مقام روس:

روسیه آماده است تسهیلگر توافق احیای برجام باشد

● **ایسنا:** میخائیل اولیانوف نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی در وین در گفت‌وگو با اسپوتنیک درباره مذاکرات وین گفت روسیه آماده است اگر از آن درخواست شود، مذاکرات غیرمستقیم میان ایران و آمریکا را درباره توافق هسته‌ای تسهیل کند. نماینده روسیه در وین همچنین بیان کرد: «هیچ تماس مستقیمی میان نمایندگان ایران و آمریکا نخواهد بود. ایرانی‌ها که از تحریم‌ها رنج برده‌اند، آماده ارتباط مستقیم نیستند، دست‌کم نه در این مرحله.»

چه انتظاری از مذاکرات وین می‌توان داشت؟

روایت دلفی

ابوالقاسم دلفی
سفیر سابق ایران در فرانسه

ابوالقاسم دلفی

در شرایطی که قرار است ادامه مذاکرات کارشناسی کمیسیون مشترک برجام که جمعه گذشته از طریق ویدئوکنفرانس برگزار شد، سه‌شنبه به صورت حضور تیم‌های مذاکره‌کننده کشورهای عضو برجام در وین ادامه یابد، این سؤال اذهان بسیاری را به خود مشغول کرده است که آیا می‌توان به نتیجه روند شتاب‌گرفته مذاکرات برجام تحت پوشش کمیسیون مشترک و بازگشت آمریکا به موافقت‌نامه هسته‌ای در چارچوب آنچه جمهوری اسلامی ایران برای خود تصویر کرده است، امیدوار بود؟

نشست کمیسیون مشترک برجام پس از فعل و انفعالاتی در رفتارهای طرف‌های درگیر در مذاکرات، جمعه گذشته از طریق ویدئوکنفرانس به منظور بحث درخصوص چشم‌انداز بازگشت احتمالی آمریکا به برجام تشکیل شد و آمریکا نیز از برگزاری آن استقبال کرد.

کمیسیون مشترک را ازبکه مورا معاون دبیرکل اتحادیه اروپایی و مدیر سیاسی سرویس خارجی این اتحادیه به نمایندگی از سوی بوسلر نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا بر عهده داشت و نمایندگان چین، روسیه، فرانسه، آلمان، انگلیس و ایران نیز در آن شرکت کردند و طی آن عمدتاً چشم‌انداز چگونگی بازگشت احتمالی آمریکا به برجام و روش تضمین اجرای کامل و باکیفیت موافقت‌نامه هسته‌ای توسط تمامی طرف‌ها مورد بحث قرار گرفت.

ظاهرا آقای بورل نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپایی تلاش‌های دیپلماتیک وسیعی برای هماهنگی و تشکیل این گروه‌هایی به خرج داده تا تمامی طرف‌های گروه ۴+۱ از طریق ویدئوکنفرانس دور یک میز جمع شوند. هرچند ایالات متحده اجازه حضور علنی و رسمی نداشته است ولی به گفته سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، واشنگتن از ابتکارات اتحادیه اروپایی استقبال و آن را مرحله‌ای مثبت تلقی می‌کند. لازم به گفتن است که جو بایدن رئیس جمهور جدید آمریکا، قبل از ورود به کاخ سفید به دفاعات اظهار داشته بود که آمریکا مجدداً به برجام بازخواهد گشت اما بعد از ورود به دفتر کارش، بازگشت آمریکا را مشروط به این کرد که تهران پیش از آن به تعهدات خود جامعه عمل پوشانده باشد، تعهداتی که در پاسخ به خروج یک‌طرفه ایالات متحده از موافقت‌نامه و برقراری تحریم‌های بین سال‌های ۲۰۱۷ - ۲۰۲۱ از سوی ترامپ، نادیده گرفته شد و متقابلاً اعلام شد چنانچه آمریکا ابتدا تمامی تحریم‌ها را لغو کند و این اقدام مورد رضایت‌آزمایی قرار گیرد، آماده است که به تمام تعهدات برجامی خود بازگردد.

ند پرایس سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در عکس‌العمل به تشکیل جلسه ویدئوکنفرانس گروه کشورهای ۴+۱ و با تکرار شرط تقدم و تأخر انجام تعهدات آمریکا، اضافه کرد که دولت ایالات متحده با شراکی خود در مورد مسیرهای تعیین‌شده برای نجات برجام همراه

است و این امر شامل یک سری اقدامات متقابل می‌شود که بنا به گفته وی راه‌حل‌های دستیابی به این هدف، از طریق گفت‌وگوهای غیرمستقیم با ایرانی‌ها، با وساطت شرکای اروپایی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

از سوی دیگر روز جمعه و هم‌زمان با برگزاری جلسه کمیسیون مشترک برجام، آژانس انرژی اتمی وین اعلام کرد که ایران چهارمین آبخشار ۱۷۴واحدی سانترفیوژهای IR-2m برای تولید اورانیوم غنی‌شده را در سایت‌های زیرزمینی نظنز به راه انداخته است. آژانس در گزارش خود به اعضای این سازمان یادآوری کرده است که در بررسی‌های ۱۱ فروردین ماه گذشته خود در ایران به این نتیجه رسیده است که جمهوری اسلامی ایران w۱6 را در چهارمین آبخشار ۱۷۴واحدی سانترفیوژهای نسل IR-2m تزریق کرده است. به گزارش آژانس انگلیسی روتنرژ که عموماً به این‌گونه گزارش‌های خاص و تقریباً محرمانه آژانس دسترسی داشته و غالباً آنها را منتشر می‌کند، «با این نظر آژانس، تهران نقض تعهد جدید خود درخصوص برنامه هسته‌ای را که در پاسخ به خروج آمریکا از برجام صورت گرفته، انجام داده است.»

طی ماه‌های اخیر و به دنبال رزمه‌های بازگشت آمریکا به برجام و تعیین اصولی از طرف واشنگتن، جمهوری اسلامی ایران در موارد مختلفی صورت‌مبنایی خود برای بازگشت آمریکا به برجام را در فرصت‌های مختلف و مقتضی تبلیغ کرده است که در درجه اول شامل عدم مذاکره مستقیم با آمریکاست و سپس تأکید بر اینکه آمریکا برای بازگشت به برجام نیاز به هیچ‌گونه مذاکره‌ای ندارد. محور بعدی مطروحه از سوی ایران تأکید بر این موضوع بوده است که اصول مندرج در برجام همان‌گونه که هست قابل مذاکره مجدد نیست ضمن آنکه توان موشکی و اقتدار منطقه‌ای ایران نمی‌تواند موضوع هیچ‌گونه مذاکره‌ای قرار گیرد.

در عین حال در صحنه عملیاتی به نظر می‌رسد به هر مقدار که آمریکا در بازگشت به برجام تعلل کند، ظرفیت غنی‌سازی کشور امکان افزایش داشته و سرانجام آن را نیز نمی‌توان دقیقاً مورد پیش‌بینی قرار داد. آنچه در هفته‌های اخیر و پس از طرح موضوع میانجیگری اروپا در نزدیک‌سازی دیدگاه‌های اطراف برجام مشهود است، ایران طرح‌هایی مانند انجام اقدامات گام‌به‌گام ارائه‌شده از سوی طرف‌های برجامی برای بازگشت آمریکا به موافقت‌نامه هسته‌ای را با مواضع اعلامی خود منطبق ندانسته و آن را غیرمفيد و غیراجرائی ارزیابی کرده است.

بن‌بست خارج شده است. اگر این برداشت از انجام گفت‌وگوهای کمیسیون مشترک برجام در سطوح مختلف گرفته شده باشد، علی‌الظاهر نباید به عنوان عنصر جدیدی تلقی شود که بن‌بست‌شکن بوده باشد. بنابراین اشاره رئیس محترم سازمان انرژی اتمی جمهوری اسلامی ایران پس از نشست کارشناسی جمعه گذشته برجام، چه مفهومی را می‌تواند در بر داشته باشد که بتوان از آن نوعی گره‌شایی در بن‌بست فعلی استنباط کرد؟

البته ادامه اظهارات دکتر صالحی مبنی بر اینکه بازگشت ایران به

دیپلماسی

چه انتظاری از مذاکرات وین می‌توان داشت؟

تعهدات خود همچون برچیدن بعضی سانترفیوژها، دو تا سه ماه طول می‌کشد، می‌تواند حامل این مفهوم هم باشد که اگر ما بخواهیم بلافاصله به تعهداتمان بازگردیم، مشکلاتی اجرائی پیش‌رو داریم و شاید بیان همین واقعیت موجبات بن‌بست‌شکنی را در ذهن‌ها تداعی کند که اقدام یکباره از سوی حداقل‌طرف ایرانی امکان‌پذیر نخواهد بود. طرف‌های غربی برجام هم که بارها موضوع عدم امکان توسل به حرکات و تصمیمات فوری را ابراز کرده‌اند.

ادامه گفت‌وگوهای کارشناسی برجام در وین بین ایران و اعضای برجام بدون آمریکا و در حالی که تیم کارشناسی واشنگتن هم‌زمان در وین به سر می‌برد، می‌تواند مفاهیم و توجهاتی را به همراه داشته باشد. انتقال دیدگاه‌های طرفین این منازعه توسط اروپایی‌ها و به‌خصوص تیم آقای بورل یکی از موضوعاتی است که مورد انکار هیچ طرفی قرار نگرفته و از این منظر کانالی است که می‌تواند زمینه‌ساز فرصت‌های غیرقابل تکرار شود.

همچنین سایر ابتکارات و پیشنهاد‌های مطرحوه علاوه بر راه‌حل گام‌به‌گام، همچون مسیر موزای، اقدام متقابل یا اقدام در مقابل اقدام نیز به نوبه خود می‌تواند بخش‌هایی از بن‌بست‌شکنی را تصویر کند که تاکنون نتیجه عینی و عملیاتی در پی نداشته است.

اگرچه از منظر و دیدگاهی، امضای سند همکاری با چین، در شرایط مذاکراتی که با طرف‌های برجامی داریم، می‌تواند به‌ عنوان مقوم مواضع ایران در قبال غرب تلقی شود و آن را باید مد نظر داشت، ولی نوع مناسبات پکن و واشنگتن و کسب پاره‌ای آزادی‌های عملیاتی در موضوع برداشت‌های نفتی چین از ایران و استقبال آمریکا از اقدامات چین در تأثیرگذاری بر روند مذاکراتی ایران با کشورهای گروه ۴+۱، حکایت از نوعی ابهام و کربودن مواضع چنین به‌عنوان عضو مؤثر برجام در صحنه افکار عمومی دارد که اگر شفاف‌سازی نشود، ممکن است برخی استنباط‌های غیرموجه را به دنبال داشته باشد.

در این بین تماس تلفنی ژان ایو لودریان وزیر خارجه فرانسه با وزیر خارجه کشورمان که در روز شنبه گذشته انجام شد، می‌تواند حاوی پیامی روشن برای طرف‌های برجامی باشد، زیرا فرانسوی‌ها همواره در بزنگاه‌های حساس مذاکرات و مراحل مشخص از مناسبات ایران و گروه ۵+۱ تحرکاتی را در جهت منافع دوجانبه خود از منظر طرف‌های فرانسه مطرح کرده‌اند که بعضاً با روند عمومی مذاکرات همراهی و سخیت نداشته است. بنابراین موضع وزیر خارجه کشورمان در بیان اینکه فرانسه بهتر است در مذاکرات برجام همراهی بیشتری داشته و کارشکنی نداشته باشد، معنی و مفهوم خود را پیدا می‌کند.

در مجموع با نگاه به توضیحات ارائه‌شده و مواضع طرف‌های مورد منازعه در برجام، جای این سؤال وارد دارد که آیا آمریکا بایدن با برداشت از موافقت‌نامه‌ای که به زعم واشنگتن دارای اشکالات فراوانی است، دچار تردیدی جدی، برای بازگشت به برجام نشده است؟ ضمن آنکه رغبت و مواضع طرف دیگر این‌ منازعه هم، به دلایلی که گذشت منعکس‌کننده جسارت و شجاعت لازم برای عبور از پستی و بلندی‌های این منازعه نیست.

پایین آوردن انتظارات در نشست خبری سخنگوی وزارت خارجه نشست وین فرقی با بقیه نشست‌های برجامی ندارد

شناخته‌شده است، هم موقعی که مذاکره می‌شد و هم بعد از آن اقدامات مخربسی انجام داد. لذا وزیر خارجه عربستان چیز جدیدی نگفته است. تنها به این نکته توجه نکرده است که برجام گفت‌وگو و مذاکره شده، امضا شد، مهروموم شد و بر روی طاقچه گذاشته شد». سخنگوی دستگاه دیپلماسی ادامه داد: «به عربستان توصیه می‌کنیم به مسیر گفت‌وگوهای درون‌منطقه‌ای بپیوندد و از مسیر طغیان‌گری که امروز دچار آن شده فاصله بگیرد و در این صورت مطمئناً آغوش منطقه به روی عربستان باز است.»

فیصل بن فرحان، وزیر امور خارجه عربستان در گفت‌وگو با فرانسه ۲۴ درخصوص پرونده ایران و مذاکرات هسته‌ای با اشاره به گفت‌وگوهای وین، گفت که شکرای ایالات متحده و اروپا تمایل دارند آنچه آن را نگرانی‌های مربوط به توانایی‌های موشکی ایران و پشتیبانی از گروه‌های مسلح در منطقه می‌خواند برطرف کنند. به گزارش ایسنا، وی افزود که اطمینان داریم جامعه بین‌المللی سخت تلاش خواهد کرد تا اطمینان حاصل کند که در سفر به مسکو مقبوه و درخواست را انجام داد، میزانی را هم که با طرف روس صحبت شده بود مقدار زیادی وارد کردیم و اگر اشتباه نکنم بیشتر از نیم‌میلیون دوز وارد شده است.» سخنگوی دستگاه دیپلماسی ادامه داد: «علاوه بر این‌س توافق برای تولید مشترک ر انجام دادیم و پیش‌روتر از همکاری با طرف‌های دیگر بوده است. همچنین با طرف‌های هندی همکاری‌های زیادی کردیم و منابع مالی آن را تأمین کرده‌ایم. آقای ظریف در سفر همراه به کوپا هم با طرف کوبایی این مسیر را آغاز کردن. البته وزارت بهداشت مرجع صلاحیت‌دار بوده که کدام کار با سرعت بیشتر جلو برود و کدام با سرعت کمتر تولید مشترک آن هم در دستور کار بوده است.»
خطیب‌زاده اظهار کرد: «وکواسی در چند روز آینده یک مقدار از دوزی که وعده کرده و عقب انداخته بود را وارد می‌کند و اگر وکواس به تعهدات خود عمل کند ما آن رسیده ۲/۲ میلیون دوز هفته‌های آینده وارد می‌کنیم.»

پاسخ به اظهارات وزیر خارجه عربستان

خطیب‌زاده در پاسخ به سؤال دیگری درباره وزیر امور خارجه عربستان سعودی اظهارات اخیر وزیر خارجه عربستان سعودی درباره برجام گفت: «متأسفانه همه همچنان در ریاض شجاعت گفت‌وگوی خارج از اراده قدرت‌های فرامنطقه‌ای و مداخله‌جو در منطقه ما مشکل نگرفته و این باعث تأسف است که همچنان نگاه ریاض به پایتخت‌هایی خارج از منطقه است و این بزرگ‌ترین مانع رسیدن منطقه به یک تازه‌کار بومی درون‌منطقه‌ای است.» وی گفت: «موضع عربستان سعودی در قبال برجام

		ادامه از صفحه اول			

بازگشت به دیپلماسی

در کنار این رویداد مهم، گشایش در برون‌رفت از بن‌بست توافق هسته‌ای، گام نسبت مهم دیگری است که این روزها شاهد آن بودیم. اتحادیه اروپا با انتشار بیانیه‌ای ضمن اعلام خبر برگزاری نشست مجازی روز جمعه ۱۳ فروردین با حضور نمایندگان ۴+۱ اعلام کرد که قرار است این هفته جلسه‌ای با هدف راهکارهای ممکن در خروج از شرایط کنونی و تدابیررفع تحریم‌ها از سوی آمریکا و اقدامات ایران در وین برگزار شود. این تحول، به صورتی کاملاً روشن نمایانگر اعطافی از طرف ایران و آمریکا و گامی مثبت در بازگشت به شرایط قبل از خروج آمریکا از برجام است. براساس بیانیه اتحادیه اروپا در نشست روز جمعه «چشم‌انداز بازگشت کامل آمریکا به برجام» مورد توافق قرار گرفت و موافقت دولت‌های حاضر در این نشست بر آمادگی برای انجام «تلاشی مشترک» به منظور رسیدگی مثبت به موضوع بازگشت آمریکا، تأکید کردند. توسعه هر کشور بر سه مؤلفه سرمایه‌گذاری خارجی، دستیابی به فناوری‌های روزآمد سر به‌رو با برخورداری از سیاست خارجی متعادل و متوازن با محوریت منافع است. از این منظر معاهده بلندمدت با چین از یک سو و برون‌رفت از بن‌بست توافق هسته‌ای و بازگشت آمریکا به برجام دستاورد بزرگی است که باید از آن استقبال کرد. چین با قریب به سه تریلیون دلار ذخایر ارزی، برخوردار از تکنولوژی قابل قبول چین گزینه مناسبی در ریل‌گذاری توسعه کشور و رفع نیازمندی‌های سرمایه‌گذاری و دستیابی به فناوری توسعه است. در همین راستا، احیای توافق هسته‌ای و انجام اقداماتی که تعهد کشورهای امضاکننده به اجرای کامل آن و لغو تحریم‌های منتج از بحران هسته‌ای را در پی داشته باشد، راهکاری قابل قبول برای استفاده از ظرفیت‌های بی‌بدیل ژئوپلیتیک کشور جهان است. ظرفیتی که درحال‌حاضر به دلیل شرایط ویژه ایران در جهان به نفع کشورهای همسایه رقم خورده و چه بسا خواهان ابقای ایران در شرایط تحریم هستند. از این منظر برگزاری جلسه امروز، هرچند نباید درباره نتایج آن دچار خوش‌بینی مغرط شد، گام مهمی در «بازگشت به دیپلماسی» و پیداکردن راهکار «مرضی‌الطرفین» برای به‌حرکت‌دآوردن موتور توافقی است که دنیا به‌حق از آن به‌عنوان مهم‌ترین دستاورد دیپلماسی یاد کرد. استقبال آمریکا

از نشست وین و کنارگذاشتن اصرار بر لغو گام‌های پنج‌گانه ایران در تعهدات هسته‌ای حرکتی مثبت از سوی تیم سیاسی-امنیتی بایدن در پرتو فشارهای عبی-عربی بر این کشور است. کم‌ابنکه اعطاف ایران نیز حرکتی هوشمندانه در برون‌رفت از بازی باخت-باخت «اولویت مرغ یا تخم‌مرغ» در بازگشت آمریکا به برجام ارزیابی می‌شود. به طور طبیعی در هر توافقی بین کشورها منافع دو طرف مطرح است، کشور براساس اولویت‌های خود در برنامه توسعه، امنیت ملی و برون‌رفت از شرایط ویژه با انعطاف در مواضع که در عالی‌ترین سطح تصمیم‌گیری می‌شود، امتیازاتی را به دست می‌آورندند.اعلادهای مرسوم و شناخته‌شده بین‌المللی که مهم‌ترین ابزار دستیابی به آن «دیپلماسی» است. «سیاست خارجی» نقش بسیار مهمی در سند ملی توسعه هر کشوری ایفا می‌کند و برخلاف تصور غلط، تشنج‌زدایی و تعامل با جهان، به معنای کنارگذاشتن ارزش‌ها و تغییر ماهیت نظام سیاسی نیست. نمونه روشن و پیش‌روی ما چین است که به‌تازگی سند نقشه راه همکاری‌های ۲۵ساله را با این کشور امضا کردیم. کشوری تحت حاکمیت مطلق حزب کمونیست در اداره کشور از یک سو و اقتصاد معطوف به رشد و توسعه با بهره‌جویی از ظرفیت‌های سیاست خارجی که در سه دهه گذشته براساس آمار بین‌المللی ۸۰۰ میلیون نفر را از خط فقر بیرون آورده و به اقتصاد دوم جهان تبدیل کرده است.

ابناشگی سوگ در ایام کرونا

این وضعیت در جامعه ما و به‌ویژه در بین بسیاری از اقوام ایرانی که مراسم سوگو، تخلیه هیجانی و تسلی آنها با مراسم جمعی همراه است، وضعیت بغرنج‌تری را رقم می‌زند. از زمان فراگیری کرونا در ایران علاوه بر ۶۱ هزار عزیز درگذشته به واسطه این بیماری، دهها هزار انسان دیگر به دلایل متفاوت فوت کرده‌اند و بازماندگان آنها از مراسم بزرگداشت‌های معمول سنسوک محروم بوده‌اند. ازاین‌رو به‌نوعی با انباشتگی سوگ در جامعه مواجه هستیم. وضعیت پروبلماتیک پیش‌گفته در حالی است که خانواده‌های داغدار ر با محدودیت در برگزاری مراسم پراهمیت سوگ در روزهای پایانی سال (مانند پنجشنبه یا جمعه آخر سال) و بازدید از اهل قیور مواجه هستند. شاعر درباره کشته‌های جنگ‌ها به‌درستی گفته است: «آمار کشته‌های جنگ/ همیشه غلط بوده است/ هر گلوله/ دو نفر را از پا درمی‌آورد/ سرباز و دختری که در سینه‌اش می‌تپد.» (مترجمان)، به‌همین‌دلیل در آوردگاه کرونا و بسته‌شدن راه‌های برون‌رفت از سوگ، شاید آمار کشته‌ها خیلی بیشتر از موارد یادشده باشد. ضمن اینکه هم‌زمانی سوگ انباشته ناشی از مرگ عزیزان با سایر مشکلات، دشواری وضعیت را بیشتر و به‌نوعی جامعه را تروماتیک و نیازمند درمان کرده است. ازاین‌رو برای برون‌رفت از مشکلات مرتبط با تعدیل ابناشگی سیاست‌گذار سلامت روانی- اجتماعی جامعه می‌تواند با مشارکت تخصص‌های مرتبط (انسان‌شناس، مددکار اجتماعی، روان‌پزشک، جامعه‌شناس، روان‌شناس و…) به تدوین و کاربست بسته تخلیه سوگ مبادرت کند.

● **منابع در دفتر روزنامه موجود است**